

TEIN4citizens – Engaging civil society in cross-border regions for the future of Europe

Mnohojazyčnost a identita v Evropě 21.

Přestože pandemie Covid-19 znemožnila osobní setkání odborníků a občanů v Gironě v březnu 2020, fórum o "mnohojazyčnosti a identitě v Evropě 21. století" se konalo on-line, o rok později, během tří odpolední. Zapojilo 12 odborníků (lingvisty, historiky, geografy, pedagogy, filozofy, antropology) ze 6 zemí a přibližně 170 občanů z 15 států: 13 evropských (včetně 9 z EU) a 2 asijských.

Jaká je úloha jazyků v Evropě 21. století? Jak souvisí s identitami? A co menšinové jazyky? A co jazyky, které byly přinesena prostřednictvím imigrace? V zemi, jako je Katalánsko, se silnou národní identitou úzce spjatou s katalánským jazykem se většina účastníků (Katalánci ze španělských a francouzských států) shodla na tom, že regionální, národní a evropské instituce mají více respektovat menšinové jazyky.

Mnoho účastníků fóra mělo přímý vztah se světem vzdělávání (učitelé škol, studenti, administrativní pracovníci), takže část debaty se zaměřila na úlohu škol při podpoře mnohojazyčnosti. Jedním z hlavních závěrů bylo, že jazyková rozmanitost by měla být podporována ve vzdělávacím světě prostřednictvím respektu a zájmu o všechny jazyky.

1. Evropská jazyková mozaika. Jazyky a identity

Sociolingvistická realita různých evropských regionů je různorodá. Ale právě v příhraničních oblastech jsou jazyky a identity nejviditelnější. Porovnáme-li mapu politické Evropy s mapou jazykové Evropy, první věc, které si všimneme, je, že nakreslené čáry se prakticky nikdy neshodují. S výhradními výjimkami Islandu, Andorry, San Marina a Malty jsou všechny ostatní země kontinentu mnohojazyčné (a to logicky neplatí jen pro Evropu, ale platí v celém světě). V tomto smyslu jsou příhraniční oblasti obvykle nejvíce mnohojazyčnými regiony a nejvíce vystavené působení jazykům sousedních zemí (jednoduše kvůli jejich zeměpisné blízkosti, ale také proto, že se jedná o tranzitní oblasti).

“Účastníci vidí, jak evropské orgány navzdory prohlášením o záměru týkajícím se jazykové rozmanitosti v praxi ignorují jazyky, kterým mluví miliony evropských občanů..”

Východní část hranice mezi Španělskem a Francií je územím, kde jsou jazyky a identity vnímány velmi intenzivně. Na obou stranách současné administrativní hranice žijí občané, kteří sdílejí společnou historii, jazyk (katalánštinu) a pocit identity úzce spojený s tímto jazykem (i když tato identita nevyklučuje ostatní úrovně identit). Tito občané však vidí, jak – navzdory prohlášením o záměrech týkajících se jazykové rozmanitosti a jazykových a kulturních práv – evropské orgány v praxi ignorují jazyk, kterým mluví přibližně 10 milionů evropských občanů (spolu se zbytkem původních jazyků, které jsou menšinové, a novými jazyky, jimiž hovoří současní přistěhovalci, noví evropští občané). Dalším tématem diskuse bylo, do jaké míry jsou jazyky prvky, které utvářejí identitu.

2. Identifikované překážky

Na území Evropské unie se mluví více než 80 původními jazyky, z nichž pouze 24 jsou úřední jazyky. Navzdory skutečnosti, že jednou ze základních zásad EU je mnohojazyčnost, stanovená v Listině základních práv (od roku 2000), nakonec tyto zásady zohlední pouze úřední jazyky států, takže více než 40 milionů evropských občanů, kteří hovoří neúředním—"regionálním" nebo "menšinovým" jazykem, je ignorováno.

Toto je překážkou pro vytvoření nadnárodní evropské identity, protože nemůže být v žádném případě založena na jazykové vnucené unifikaci (ale místo toho existují některé společné kulturní prvky evropského projektu založené na dědictví klasických kultur a křesťanství).

3. Návrhy do budoucna: úloha Evropy

Mottem EU je "Jednotni v rozmanitosti". Pokud jde o jazyky, EU je nekonvenčním orgánem, protože všechny úřední jazyky členských států jsou úřední a používají se v právních předpisech a institucích. Tato myšlenka by však měla být rozšířena i mimo oficiální jazyky členských států. Další relevantní myšlenkou je vyvinout stávající nástroje, jako je Evropská charta regionálních nebo menšinových jazyků, kterou v roce 1992 prosazovala Rada Evropy, ale která má dobrovolnou přílnavost. K dnešnímu dni ji ratifikuje pouze 25 ze 47 členských států Rady Evropy (i když je třeba poznamenat, že je na státech, aby rozhodly, které články smlouvy chtějí provádět a pro které jazyky). Ostatní státy, například Francie, Turecko nebo Rusko, ji dosud neratifikovaly.

Pokud jde o evropské orgány, občané požadují větší respekt ke všem jazykům (zejména menšinovým jazykům), bez ohledu na ekonomické náklady (v důsledku násobení výdajů na překlady a tlumočení). Občané by měli mít možnost používat svůj mateřský jazyk v jednání s institucemi

"Úloha vzdělávání je klíčová: měla by být podporována lepší odborná příprava učitelů, aby měli nástroje na podporu mnohojazyčnosti a interkulturalismu."

A konečně, úloha vzdělávání je klíčová: lepší odborná příprava učitelů by měla být podporována, aby měli nástroje na podporu mnohojazyčnosti a interkulturalismu (nezapomínejme na jazyky a kultury, které přistěhovalci přinesli v posledních desetiletích) jako prostředku jednotnější Evropy.

Příloha: Program fóra – Girona (online), 9., 11. a 18. března 2021

Úterý, Březen 9	
16h	Uvítání a prezentace Sílvia Llach, místopředsedkyně teritoria a sociálního kompromisu Jordi Cicres, Univerzita Girona
16h10	Identita z hlediska filozofie Joan Vergés, Univerzita v Gironě
16h30	Identita z hlediska antropologie Carles Serra, Univerzita Girona
16h50	Debata
17h05	Evropa a jazykové právo Joan Becat, Institut katalánských studií a Univerzita v Perpignanu Via Domitia
17h25	Úloha jazyků v evropských organizacích Birte Wassenberg, Univerzita ve Štrasburku
17h45	Debata
18h	Konec prvního dne

Čtvrtek, Březen 11	
16h	Úvod Martina Camiade, Institut katalánských studií a Univerzita v Perpignanu Via Domitia
16h05	Jazyky Katalánců Carme Junyent, Univerzita Barcelona
16h25	Multikulturalismus, mnohojazyčnost a andorrská identita Alexandra Monné, Univerzita Andorra
16h45	Plurilingualismus v příhraničních regionech: případ regionu Horní Rýn Margot Bonnafous, Euro-Institut Kehl
17h05	Debata
17h20	Jazyková praxe ve školách La Bressola v severním Katalánsku Cesc Franquesa, La Bressola (Školní síť v severním Katalánsku, Francie)
17h35	Sporná politika a hranice jazyka a identity v Severním Irsku Anthony Soares, Centrum přeshraničních studií, Severní Irsko
17h50	Debata
18h	Konec druhého dne
Čtvrtek, Březen 18	
16h	úvod

	Jordi Cicres, Universita Girona
16h05	Hranice, privilegovaná observatoř pro studium jazyků Narcís Iglesias, Univerzita Girona
16h25	Mezikulturní řízení a mnohojazyčnost Eithne Knappitsch a Karin Martin, Korutanská univerzita aplikovaných věd, Rakousko
16h45	Diskuse, návrhy a závěry
18h	Konec fóra

Další informace:

<https://sites.google.com/view/multilinguisme-i-identitat/es>

<http://www.transfrontier.eu/tein4citizens/>

 @TEIN4Citizens